

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ СНД ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН СТОСОВНО СТВОРЕННЯ ЗА ЗАМОВЛЕННЯМ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Олена Тверезенко,
*завідувач сектору комерційних позначень відділу
промислової власності НДІ інтелектуальної власності
НАПрН України*

Стаття присвячена аналізу нормативно-правових актів держав-членів СНД і модельного законодавства для держав-членів СНД, що регулюють договірні правовідносини, які стосуються створення за замовленням об'єктів права інтелектуальної власності. Встановлено, що об'єкти авторського права, виконання, топології можуть бути створені за замовленням, натомість винаходи, корисні моделі, промислові зразки й торговельні марки не можуть бути об'єктами договору про створення за замовленням та використанням об'єкта права інтелектуальної власності. Автор вважає дискусійним питання щодо можливості створити за замовленням конкретний сорт рослин і породу тварин. З метою удосконалення законодавства України щодо регулювання правовідносин з питань створення за замовленням об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема зважаючи і на той факт, що статті 430 та 1112 ЦК України не узгоджуються між собою щодо визначення сторони (сторін), якій належать майнові права інтелектуальної власності, автором обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення положень зазначених статей ЦК України, враховуючи вимоги статей 17 та 107 Модельного Кодексу інтелектуальної власності для держав-учасниць СНД.

Ключові слова: договір, договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності, авторський договір замовлення, об'єкт права інтелектуальної власності, держави-члени СНД, Модельний кодекс для держав-членів СНД

Актуальність теми дослідження. Україна юридично не є членом СНД, оскільки протокол до угоди і статут СНД не ратифіковані та не підписані нашою державою [1]. Однак наша держава активно бере участь в органах при СНД, зокрема в Міжпарламентській Асамблеї (далі — МПА) СНД.

Одне з головних завдань МПА СНД — зближення законодавств держав-учасниць СНД. МПА, зокрема приймає рекомендації щодо зближення законодавства держав-учасниць та приймає модельні законодавчі акти та з відповідними рекомендаціями направляє їх парламентам держав-учасниць МПА СНД. Після прийняття в

МПА модельні закони пропонуються країнам СНД, як зразки для місцевого законодавства [2].

Аналіз законодавства держав-членів СНД свідчить про те, що більшість таких країн відповідні типові закони вводять до національного законодавства, не змінюючи положень таких модельних законів.

Під час удосконалення законодавства України варто скористатися прогресивним досвідом інших країн, й держав-членів СНД також, у правовому регулюванні правовідносин, зокрема з питань укладання договорів про створення за замовленням об'єктів права інтелектуальної власності.

Крім цього, громадяни України й українські суб'єкти господарювання співпрацюють з фізичними та юридичними особами з інших держав, зокрема СНД, під час укладання вищенаведених договорів. Наприклад, певний суб'єкт господарювання, що зареєстрований за законодавством Республіки Казахстан замовляє створення комп'ютерної програми в українського програміста. У такому разі вони укладають договір про створення за замовленням і використання комп'ютерної програми. При цьому необхідно брати до уваги як українське, так і казахстанське законодавство.

Стан дослідження. Науковий аналіз договірних правовідносин щодо створення об'єктів права інтелектуальної власності здійснювався зокрема такими вітчизняними вченими, як С. Бондаренко, В. Борисова, В. Дмитришин, М. Капінос, В. Макода, І. Петренко, Е. Лерантовіч, Н. Солощук, А. Теслюк та іноземними вченими А. Амангельди, І. Близнюк, К. Леонтьєв, І. Свечников.

Разом з тим, у правовій доктрині не здійснено комплексний аналіз законодавства держав-членів СНД щодо врегулювання зазначених правовідносин, зокрема не проаналізовано які об'єкти інтелектуальної власності можуть бути створені на підставі договору замовлення.

Метою та завданням статті є здійснити аналіз нормативно-правових держав-членів СНД і модельного законодавства для держав-членів СНД, які визначають вимоги до договорів про створення об'єктів права інтелектуальної власності, та виробити пропозиції щодо вдосконалення відповідних законодавчих актів України.

Визначення вимог до договорів про створення та використання результатів інтелектуальної діяльності Цивільними кодексами держав-учасниць СНД. Частиною III Модельного цивільного кодексу для держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав (далі — Модельний ЦК 1996 р.),

яка стосується інтелектуальної власності [3], передбачено можливість укладення договору про створення та використання результатів інтелектуальної діяльності.

Відповідно до ст. 1040 Модельного ЦК 1996 р. автор може прийняти на себе за договором зобов'язання створити в майбутньому твір, винахід або інший результат інтелектуальної діяльності та надати замовнику, який не є його роботодавцем, виключні права на використання цього результату. Такий договір повинен визначати характер результату інтелектуальної діяльності, що підлягає створенню, а також цілі чи способи його використання.

Договір, який зобов'язує автора надавати будь-якій особі виключні права на використання будь-яких результатів інтелектуальної діяльності, котрі цей автор створить у майбутньому, нікчемний.

Умови договору, що обмежують автора у створенні в майбутньому результатів інтелектуальної діяльності певного роду чи в певній галузі, є нікчемними.

Ідентичні положення закріплені в ст. 1107 Цивільного кодексу Республіки Вірменія [4], ст. 986 Цивільного кодексу Республіки Білорусь [5], ст. 1037 Цивільного кодексу Республіки Узбекистан [6], ст. 1043 Цивільного кодексу Киргизької Республіки [7].

У ст. 967 Цивільного кодексу Республіки Казахстан [8] знайшли відображення вищенаведені положення ст. 1040 Модельного ЦК 1996 р. Водночас Цивільним кодексом Республіки Казахстан не передбачено, що договір, який зобов'язує автора надавати будь-якій особі виключні права на використання будь-яких результатів інтелектуальної діяльності, які цей автор створить у майбутньому, нікчемний.

Доцільно зазначити, що законодавство України також не містить вищенаведеної правової норми, оскільки у деяких випадках, наприклад під час

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ

розробки комп'ютерної програми чи бази даних, замовникові необхідно отримати не лише безпосередньо об'єкт авторського права, але й майнові права інтелектуальної власності на такий об'єкт.

Доказом цього твердження є положення ч. 2 ст. 1288 Цивільного кодексу Російської Федерації [9], згідно із якою договором авторського замовлення може бути передбачено відчуження замовникові виключного права на твір, який має бути створено автором, або надання замовнику права використання цього твору у встановлених договором межах.

Частиною 1 ст. 1060 Цивільного кодексу Туркменістану закріплено, що правовласник може розпорядитися своїм виключним правом на результат інтелектуальної діяльності чи засіб індивідуалізації будь-яким, що не суперечить закону та суті такого виключного права способом, зокрема і шляхом його відчуження за договором іншій особі (договір про відчуження виключного права) чи надання іншій особі права використання відповідних результатів інтелектуальної діяльності або засобів індивідуалізації в межах, встановлених договором (ліцензійний договір) [10].

Отже, Цивільний кодекс Туркменістану безпосередньо не називає договір про створення за замовленням об'єкта інтелектуальної власності, але й не забороняє укладення такого договору.

У 2003 році розділ 5 «Інтелектуальна власність» частини третьої Модельного Цивільного кодексу для держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав (далі — Модельний ЦК 2003 р.) був викладений у новій редакції [11]. Модельний ЦК 2003 р. не регулює правовідносини щодо створення за замовленням об'єктів права інтелектуальної власності.

Цивільний кодекс Республіки Молдова [12] та Цивільний кодекс Республіки Азербайджан [13] не регулюють правовідносини у сфері інтелектуаль-

ної власності, не встановлюють вони вимог до договорів замовлення.

Цивільний кодекс Республіки Таджикистан [14] не регулює правовідносини щодо укладання договорів замовлення створення об'єктів права інтелектуальної власності.

Під час підготовки Модельного Кодексу інтелектуальної власності для держав-учасниць СНД [15] враховувались перш за все положення Цивільного кодексу України та Цивільного кодексу Російської Федерації.

Відповідно до ст. 17 Модельного ЦК 2003 р. особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать творцеві цього об'єкта. Розподіл майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, здійснюється відповідно до договору про створення та використання об'єкта інтелектуальної власності.

Згідно зі ст. 107 Модельного ЦК 2003 р. за договором замовлення про створення й/або використання об'єкта інтелектуальної власності одна сторона (творець — письменник, художник і тощо) зобов'язується створити об'єкт інтелектуальної власності відповідно до вимог другої сторони (замовника) та в установлений строк. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за договором замовлення, належать замовнику, якщо інше не передбачено договором. Оригінал твору образотворчого мистецтва, створеного за договором замовлення, переходить у власність замовника. У договорі замовлення про створення об'єкта інтелектуальної власності за згодою сторін можуть бути передбачені способи та умови використання цього об'єкта замовником. Способи й умови використання об'єкта, створеного за договором замовлення, можуть бути врегульовані окремим договором про використання об'єкта інтелектуальної власності між замовником і третіми особами. Умови договору замовлення, що обмежують

права творця на створення в майбутньому об'єктів інтелектуальної власності на передбачену договором тему чи в обумовленій договором сфері, визнаються недійсними. Сторона, що не виконала чи неналежним чином виконала зобов'язання за договором замовлення, зобов'язана відшкодувати іншій стороні всі збитки, враховуючи упущену вигоду. Спори про відповідальність за невиконання умов договору замовлення вирішуються в суді. Законом можуть бути передбачені інші умови договору замовлення.

Вважаємо, що вищенаведені положення статей 17 та 107 Модельного ЦК 2003 р. мають бути взяті до уваги під час удосконалення законодавства України в досліджуваній сфері, а саме під час розробки змін до статей 430 та 1112 ЦК України [16], зокрема враховуючи той факт, що зазначені статті ЦК України не узгоджуються між собою щодо визначення сторони (сторін), якій належать майнові права інтелектуальної власності [17, 106].

Які об'єкти інтелектуальної власності можуть бути створені на підставі договорів замовлення? Як було зазначено вище, згідно зі ст. 1040 Модельного ЦК 1996 р. у разі укладання договору про створення та використання результатів інтелектуальної діяльності автор може прийняти на себе за договором зобов'язання створити в майбутньому твір, винахід або інший результат інтелектуальної діяльності.

Вважаємо, що можна замовити створення не всіх результатів інтелектуальної діяльності, зокрема не можна замовити створити конкретний винахід, корисну модель, сорт рослин, породу тварин. Відповідні об'єкти інтелектуальної власності можуть бути створені, наприклад, під час реалізації договорів на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт (далі — НДКТР). Але передбачити на дату укладення всі суттєві умови відповідного результату інтелектуальної ді-

яльності неможливо. У деяких випадках під час реалізації договорів НДКТР замовник прагне отримати певний технічний результат. Якщо відповідний результат буде отриманий, для отримання охорони прав на такий результат може бути отримано патент за умови відповідності певного винаходу, корисної моделі умовам патентоздатності.

Що стосується створення таких об'єктів інтелектуальної власності, як промисловий зразок і торговельна марка (зображувальна чи комбінована), то вважаємо, що спочатку розробляється відповідний об'єкт авторського права, зазвичай твір образотворчого мистецтва. При цьому укладається договір про створення за замовленням об'єкта права інтелектуальної власності між суб'єктом господарювання (замовником) і дизайнером (автором). У такому разі у договорі доцільно прописати, що відповідний об'єкт авторського права розробляється з метою подальшого оформлення як промислового зразка або торговельна марка.

Тож, безпосередньо об'єктом договору про створення за замовленням і використанням об'єкта права інтелектуальної власності не може бути ні промисловий зразок, ні торговельна марка.

Винаходи, корисні моделі та промислові зразки не створюються за замовленням. Незважаючи на закріплення цивільними кодексами Республіки Вірменія, Республіки Білорусь, Республіки Узбекистан, Киргизької Республіки та Республіки Казахстан можливості створити за замовленням винаходу подальшого розвитку ця норма не мала. Більше того, Закон Республіки Вірменія «Про патенти» [18], Закон Республіки Білорусь «Про патенти на винаходи, корисні моделі, промислові зразки» [19], Закон Республіки Узбекистан «Про винаходи, корисні моделі і промислові зразки» [20], Патентний закон Киргизької Республіки [21], Патентний закон Рес-

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ

публіки Казахстан [22] не передбачають можливості створити за замовленням винахід, корисну модель або промисловий зразок. Законодавчі акти інших держав-членів СНД теж не передбачають такої можливості.

Створення за замовленням сорту рослин. Законодавчі акти держав-членів СНД, які регулюють правовідносини з приводу охорони прав на сорти рослин, не передбачають можливості створити за замовленням сорт рослин.

Єдиною країною, що передбачає таку можливість, є Російська Федерація. Так, згідно зі ст. 1431 Цивільного кодексу Російської Федерації [9] право на одержання патенту та виключне право на селекційне досягнення (сорт рослин і породи тварин), створене, виведене або виявлене за договором, предметом якого було створення, виведення або виявлення селекційного досягнення (за замовленням), належать замовникові, якщо договором між підрядником (виконавцем) і замовником не передбачено інше. У разі, коли право на отримання патенту на селекційне досягнення і виключне право на селекційне досягнення відповідно до п. 1 ст. 1431 Цивільного кодексу Російської Федерації належать замовнику, підрядник (виконавець) має право, оскільки договором не передбачено інше, використовувати селекційне досягнення для власних потреб на умовах безоплатної простої (невиключної) ліцензії протягом усього терміну дії патенту. Якщо відповідно до договору між підрядником (виконавцем) і замовником право на отримання патенту на селекційне досягнення та виключне право на селекційне досягнення належать підряднику (виконавцю), замовник має право використовувати селекційне досягнення в цілях, для досягнення яких було укладено відповідний договір, на умовах безоплатної простої (невиключної) ліцензії протягом усього терміну дії патенту. Автору зазначеного в п. 1 ст. 1431 Цивільного кодек-

су Російської Федерації селекційного досягнення, який не є патентовласником, виплачується винагорода відповідно до п. 5 ст. 1430 Цивільного кодексу Російської Федерації.

Водночас, вважаємо дискусійним питання щодо можливості створити за замовленням конкретний сорт рослин та породи тварин.

Створення за замовленням топографії (топології) інтегральних мікросхем. Законодавством деяких держав-членів СНД, а саме Законом Республіки Вірменія «Про правову охорону топологій інтегральних мікросхем» (ст. 7) [23], Законом Республіки Білорусь «Про правову охорону топологій інтегральних мікросхем» (ст. 8) [24], Законом Азербайджанської Республіки «Про правову охорону топологій інтегральних схем» (ст. 9) [25], Законом Республіки Таджикистан «Про правову охорону топографій інтегральних мікросхем» (ст. 11) [26], Законом Киргизької Республіки «Про правову охорону топологій інтегральних мікросхем» (ст. 7) [27], Законом Республіки Казахстан «Про правову охорону топологій інтегральних мікросхем» (ст. 9) [28] передбачена можливість створити за замовленням топографію (топологію) інтегральних мікросхем.

Вищенаведеними законодавчими актами затверджено, що виключне право на використання топології, створеної автором за договором із замовником, який не є його працедавцем, належить замовнику, якщо договором не передбачено інше.

Крім цього, відповідно до ч. 3 ст. 11 Закону Туркменістану «Про правову охорону алгоритмів, програм для електронних обчислювальних машин, баз даних і топологій інтегральних мікросхем» [29] майнові права на алгоритм, програму для ЕОМ, бази даних і топологію інтегральної мікросхеми, створені автором за договором із замовником, що не є його роботодавцем, належать замовнику, якщо договором не передбачено інше.

Статтею 1463 Цивільного кодексу Російської Федерації регулюються правовідносини щодо створення за замовленням топології. Положення цієї статті аналогічні положенням ст. 1431 Цивільного кодексу Російської Федерації щодо замовлення селекційного досягнення [9].

Закон Республіки Молдови «Про охорону топографій інтегральних схем» [30] та Закон Республіки Узбекистан «Про правову охорону топологій інтегральних мікросхем» [31] не містять положень щодо договорів про створення за замовленням об'єкта права інтелектуальної власності. Не містить таких положень і Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» [32].

Створення за замовленням об'єктів авторського права. Зазвичай, такі об'єкти авторського права як твори архітектури, комп'ютерні програми, бази даних, твори дизайну створюються однією особою (автором) за замовленням іншої сторони (замовника). Досить часто літературні письмові твори белетристичного, публіцистичного, наукового, технічного характеру, твори образотворчого мистецтва, фотографічні твори створюються за замовленням іншої особи.

Однак можливість укладення договору про створення за замовленням та використання твору (авторського договору замовлення) передбачена законами про авторське право і суміжні права не всіх держав-членів СНД, а лише законодавством Республіки Узбекистан, Республіки Таджикистан, Республіки Казахстан, Киргизької Республіки. Законом України «Про авторське право і суміжні права» також регулюються правовідносини щодо авторського договору замовлення.

Усіма вищенаведеними законами закріплено, що за авторським договором замовлення автор зобов'язується створити твір відповідно до умов договору та передати його замовникові.

Інші положення щодо авторських договорів замовлення дещо відрізняються в зазначених країнах:

- відповідно до статей 33 та 34 Закону України «Про авторське право і суміжні права» [33] договором може передбачатися виплата замовником авторові авансу як частини авторської винагороди. Умови договору, що обмежують право автора на створення майбутніх творів на зазначену в договорі тему чи у зазначеній галузі, є недійсними. Сторона, що не виконала чи неналежним чином виконала зобов'язання за авторським договором, зобов'язана відшкодувати іншій стороні всі збитки, враховуючи упущену вигоду. Якщо автор не передав твір замовникові відповідно до умов авторського договору замовлення, він повинен відшкодувати замовникові збитки, враховуючи упущену вигоду;
- згідно зі ст. 41 Закону Республіки Узбекистан «Про авторське право і суміжні права» [34] особисті немайнові права на твір, створений за авторським договором замовлення, належать автору. У разі передачі за авторським договором замовлення майнових прав на використання твору потрібно дотримуватися положення статей 38, 39 і 42 цього Закону;
- відповідно до ст. 28 Закону Республіки Таджикистан «Про авторське право і суміжні права» [35] та ст. 33 Закону Республіки Казахстан «Про авторське право і суміжні права» [36] замовник зобов'язаний в рахунок обумовленої договором винагороди виплатити автору аванс. Розмір, порядок і терміни виплати авансу встановлюються в договорі за згодою сторін. Автор, який не представив замовлений твір відповідно до умов договору замовлення, зобов'язаний відшкодувати реальний збиток, заподіяний замовникові;

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ

• згідно зі ст. 33 Закону Киргизької Республіки «Про авторське право і суміжні права» [37] особисте немайнове право на твір, створений за договором замовлення, належить автору. Виключні права на використання замовного твору належать стороні, зазначеній в умовах авторського договору замовлення. Замовник зобов'язаний в рахунок обумовленої договором винагороди виплатити автору аванс. Розмір, порядок і терміни виплати авансу встановлюються в договорі за згодою сторін. Якщо автор не представив замовний твір відповідно до умов договору замовлення, він зобов'язаний відшкодувати реальний збиток, заподіяний замовнику.

У Російській Федерації Закон «Про авторське право і суміжні права» не є чинним, відповідні положення знайшли своє відображення у главі 70 Цивільного кодексу Російської Федерації [9].

Статтями 1288–1290 Цивільного кодексу Російської Федерації встановлено, що за договором авторського замовлення одна сторона (автор) зобов'язується на замовлення іншої сторони (замовника) створити обумовлений договором твір науки, літератури чи мистецтва на матеріальному носії або в іншій формі. Матеріальний носій твору передається замовнику у власність, якщо угодою сторін не передбачена його передача замовнику у тимчасове користування.

Договір авторського замовлення є оплатним, якщо угодою сторін не передбачено інше.

Якщо договір авторського замовлення укладено з умовою про надання замовникові права використання твору в установлених договором межах, до такого договору відповідно застосовуються положення, передбачені статтями 1286 і 1287 Цивільного кодексу Російської Федерації.

Твір, створення якого передбачено договором авторського замовлення,

має бути передано замовнику в строк, встановлений договором. Договір, який не передбачає та не дозволяє визначити термін його виконання, не вважається укладеним. У разі, коли термін виконання договору авторського замовлення настав, автору за необхідності та наявності поважних причин для завершення створення твору надається додатковий пільговий строк тривалістю в одну четверту частину строку, встановленого для виконання договору, якщо угодою сторін не передбачено більш тривалий пільговий термін. Після закінчення пільгового терміну, наданого автору відповідно до п. 2 цієї статті, замовник має право в односторонньому порядку відмовитися від договору авторського замовлення. Замовник також має право відмовитися від договору авторського замовлення безпосередньо після закінчення строку, встановленого договором для його виконання, якщо договір до цього часу не виконаний, а з його умов явно випливає, що при порушенні терміну виконання договору замовник втрачає інтерес до договору.

У разі невиконання чи неналежного виконання договору авторського замовлення, за яке автор несе відповідальність, автор зобов'язаний повернути замовникові аванс, а також сплатити йому неустойку, якщо вона передбачена договором. При цьому загальний розмір зазначених виплат обмежений сумою реального збитку, заподіяного замовнику.

Потібно зазначити, що Рекомендаційний законодавчий акт «Про авторське право і суміжні права» [38] та Модельний Закон «Про авторське право і суміжні права» [39] не регулюють правовідносини щодо авторського договору замовлення, крім створення аудіовізуальних творів.

Так, ст. 13 зазначених Законів, яка стосується аудіовізуальних творів, встановлює, що укладення договору на створення аудіовізуального твору тягне за собою передачу авто-

рами цього твору виробнику аудіовізуального твору виключних прав на відтворення, розповсюдження, надання в прокат, публічне виконання, повідомлення по кабелю для загального відома, передачу в ефір або будь-яке інше публічне повідомлення аудіовізуального твору, а також субтитрування та дублювання тексту аудіовізуального твору, якщо інше не передбачено в договорі. Зазначені права діють протягом строку дії авторського права на аудіовізуальний твір. При публічному виконанні аудіовізуального твору автор музичного твору (з текстом або без тексту) зберігає право на винагороду за публічне виконання його музичного твору. Автори творів, які стали складовою частиною аудіовізуального твору, як ті, що існували раніше (літературний твір, покладений в основу сценарію та ін.), так і створених у процесі роботи над ним, користуються авторським правом кожен на свій твір. Автори таких творів, які дали згоду на включення своїх творів до аудіовізуального твору, не можуть забороняти чи яким-небудь чином обмежувати використання аудіовізуального твору. Автори аудіовізуального твору зберігають право на винагороду за прокат оригіналу або копій такого твору. Це право може здійснюватися через організацію, що управляє майновими правами на колективній основі.

Подібні положення закріплені законами про авторське право і суміжні права України (ст. 17) [33], Республіки Вірменія (ст. 34) [40], Республіки Білорусь (ст. 12) [41], Республіки Молдова (ст. 18) [42], Республіки Азербайджан (ст. 12) [43], Туркменістану (ст. 13) [44], Республіки Узбекистан (ст. 40) [34], Республіки Таджикистан (ст. 13) [35], Киргизької Республіки (ст. 13) [37], Республіки Казахстан (ст. 13) [36] та статтями 1240 та 1263 Цивільного кодексу Російської Федерації [9].

Створення за замовленням виконання. Необхідно відмітити, що Законом Республіки Білорусь «Про авторське право і суміжні права» [41] передбачена можливість створити за замовленням не лише певний об'єкт авторського права, але й виконання.

Варто погодитися з можливістю створити за замовленням певне виконання (наприклад, прочитати певну лекцію, заспівати пісню тощо).

Висновки

1. Положення статей 17 та 107 Модельного кодексу інтелектуальної власності для держав-учасниць СНД мають бути взяті до уваги під час удосконалення законодавства України у досліджуваній сфері, а саме під час розробки змін до статей 430 та 1112 ЦК України щодо визначення сторони (сторін), якій належать майнові права інтелектуальної власності.
2. Цивільний кодекс Республіки Молдова та Цивільний кодекс Республіки Азербайджан не регулюють правовідносини у сфері інтелектуальної власності, не встановлюють вони вимог до договорів замовлення. Цивільний кодекс Республіки Таджикистан не регулює правовідносини щодо укладення договорів замовлення створення об'єктів права інтелектуальної власності.
3. Законодавчі акти держав-членів СНД, які регулюють правовідносини з приводу охорони прав на сорти рослин, не передбачають можливості створити за замовленням сорт рослин. Єдиною країною, що передбачає таку можливість є Російська Федерація. Вважаємо дискусійним питання щодо можливості створити за замовленням конкретний сорт рослин і породи тварин.
4. Винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки не можуть бути створені за замовленням.

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ

5. Об'єкти авторського права, виконання, топології можуть бути створені за замовленням.
6. Законодавство держав-членів СНД, окрім Республіки Молдови та Республіки Узбекистан, передбачає положення щодо договорів про створення за замовленням топографії (топології) інтегральних мікросхем.
7. Можливість укладення договору про створення за замовленням та використання твору (авторського договору замовлення) передбачена законами про авторське право і суміжні права не всіх держав-членів СНД, а лише Республікою Узбекистан, Республікою Таджикистан, Республікою Казахстан та Киргизькою Республікою.
8. Законом Республіки Білорусь «Про авторське право і суміжні права» передбачена можливість створити за замовленням не лише певний об'єкт авторського права, але й виконання. ♦

Список використаних джерел

1. В Раде завтра обсудят вопрос выхода Украины из СНГ [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://korrespondent.net/ukraine/politics/3452789-vrade-zavtra-obsudiat-vopros-vykhoda-ukrainy-uz-snh>.
2. О Межпарламентской Ассамблее СНГ [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://old.iacis.ru/html/index.php?id=77>.
3. Модельный гражданский кодекс для государств-участников Содружества Независимых Государств (часть третья) от 17.02.1996 г. № 7-4 // Информационный бюллетень Межпарламентской Ассамблеи государств-участников Содружества Независимых Государств. — 1996. — № 10, приложение.
4. Гражданский кодекс Республики Армения от 28.05.1998 г. № ЗР-239 (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.parliament.am/law_docs/050598HO239rus.html?lang=rus#G62.
5. Гражданский кодекс Республики Беларусь от 07.12.1998 г. № 218-З (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=1822.
6. Гражданский кодекс Республики Узбекистан от 21.12.1995 г. № 163-I (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://fmc.uz/legisl.php?id=k_grajd_59.
7. Гражданский кодекс Кыргызской Республики (в редакции Закона от 25.02.2013 г. № 32) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : [Http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=328925](http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=328925).
8. Гражданский кодекс Республики Казахстан (особенная часть) от 01.07.1999 г. № 409-И (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=1013880&doc_id2=1013880#sub_id=1000153430&sub_id2=9670000&sel_link=1000153430.
9. Гражданский кодекс Российской Федерации от 08.12.2006 г. Часть четвертая от 18.12.2006 г. № 230-ФЗ (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://base.garant.ru/10164072/70/#block_40000.
10. Гражданский кодекс Туркменистана от 17.06.1998 г. № 294-I (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://minjust.gov.tm/ru/tmerkezi/doc_book_cc.php?book_cont_id=114.
11. Модельный Гражданский кодекс для государств-участников Содружества независимых Государств (часть третья: раздел 5. Интеллектуальная собственность) (новая редакция) от 16.06.2003 г. № 21-7 // Информационный бюллетень Межпарламентской Ассамблеи государств-участников Содружества независимых Государств. — 2003 — № 31.

12. Гражданский кодекс Республики Молдова от 06.06.2002 г. №1107-XV (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=3244.
13. Гражданский кодекс Республики Азербайджан от 26.05.2000 г. № 886-ИГ (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=2577.
14. Гражданский кодекс Республики Таджикистан. Часть третья, принятая и введенная в действие Законом Республики Таджикистан от 01.03.2005 г. № 84 [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=236009.
15. Модельный Кодекс интеллектуальной собственности для государств-участников СНГ, принят на тридцать четвертом пленарном заседании Межпарламентской Ассамблеи государств-участников СНГ (постановление от 07.04.2010 г. № 34-6) // Информационный бюллетень Межпарламентской Ассамблеи государств-участников Содружества независимых Государств. — 2010. — № 47.
16. Цивільний кодекс України: станом на 06.11.2014 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40. — Ст. 356.
17. Тверезенко Е. Регулирование законодательством Украины договорных правоотношений, касающихся создания по заказу объектов права интеллектуальной собственности / Е. Тверезенко // *Leges et Vita*. — 2015. — № 1/3 (277). — С. 105–109.
18. Закон Республики Армения «О патентах» от 29.12.2004 г. № ЗР-175 [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=201089.
19. Закон Республики Беларусь «О патентах на изобретения, полезные модели, промышленные образцы» от 16.12.2002 г. № 160-З (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=336515.
20. Закон Республики Узбекистан «Об изобретениях, полезных моделях и промышленных образцах» от 06.05.1994 г. № 1062-ХІІ (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=279161.
21. Патентный закон Кыргызской Республики (в редакции Закона от 25.01.2013 г. № 8) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=328975.
22. Патентный закон Республики Казахстан (в редакции Закона от 10.07.2012 г. № 34-V) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=300794.
23. Закон Республики Армения «О правовой охране топологий интегральных микросхем» от 03.02.1998 г. № ОР-198 (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=201072.
24. Закон Республики Беларусь «О правовой охране топологий интегральных микросхем» от 07.12.1998 г. № 214 (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=230483.
25. Закон Азербайджанской Республики «О правовой охране топологий интегральных схем» от 31.05.2002 г. № 337-ІІГ (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=218255.
26. Закон Республики Таджикистан «О правовой охране топографий интегральных микросхем» от 22.12.1996 г. № 218 [[Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=235980.
27. Закон Кыргызской Республики «О правовой охране топологий интегральных микросхем» (в редакции Закона от 31.07.2007 г. № 127) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=332055.

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ

28. Закон Республики Казахстан «О правовой охране топологий интегральных микросхем» от 29.06.2001 г. № 217 (с изменениями) [Электронный ресурс]: режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=300769.
29. Закон Туркменистана «О правовой охране алгоритмов, программ для электронных вычислительных машин, баз данных и топологий интегральных микросхем» от 23.09.1994 г. № 964-XII (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=330428.
30. Закон Республики Молдова «Об охране топографий интегральных схем» от 29.10.1999 г. № 655-XIV [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=239203.
31. Закон Республики Узбекистан «О правовой охране топологий интегральных микросхем» от 12.05.2001 г. № 218-II (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=274345.
32. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем»: станом на 05.12.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 8. — Ст. 28.
33. Закон України «Про авторське право і суміжні права» : станом на 05.12.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 43. — Ст. 214.
34. Закон Республики Узбекистан «Об авторском праве и смежных правах» от 20.06.2006 г. № ЗРУ-42 [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=225833.
35. Закон Республики Таджикистан «Об авторском праве и смежных правах» от 13.11.1998 г. № 726 (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=237350.
36. Закон Республики Казахстан «Об авторском праве и смежных правах» от 10.06.1996 г. № 6-I (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=257635.
37. Закон Кыргызской Республики «Об авторском праве и смежных правах» (в редакции Закона от 05.08.2008 г. № 197) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=253386.
38. Рекомендательный законодательный акт «Об авторском праве и смежных правах», утвержденный постановлением Межпарламентской Ассамблеи государств-участников Содружества Независимых Государств от 02.11.1996 г. № 8-10 // Информационный бюллетень Межпарламентской Ассамблеи государств-участников Содружества Независимых Государств. — 1997. — № 12. — с. 152.
39. Модельный закон «Об авторском праве и смежных правах» (новая редакция), утвержденный постановлением Межпарламентской Ассамблеи государств-участников Содружества Независимых Государств от 18.11.2005 г. № 26-13 // Информационный бюллетень Межпарламентской Ассамблеи государств-участников Содружества Независимых Государств. — 2006. — № 37.
40. Закон Республики Армения «Об авторском праве и смежных правах» от 15.06.2006 г. № ОР-142 (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.parliament.am/legislation.php?sel=show&ID=2705&lang=rus>.
41. Закон Республики Беларусь от 17.05.2011 г. № 262-3 «Об авторском праве и смежных правах» [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=230501.
42. Закон Республики Молдова «Об авторском праве и смежных правах» от 02.07.2010 г. № 139 [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=31882.
43. Закон Азербайджанский Республики «Об авторском праве и смежных правах» от 05.06.1996 г. № 115-ІГ (с изменениями) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/ru/az/az001ru.pdf>.

44. Закон Туркменистана «Об авторском праве и смежных правах» от 10.01.2012 г. № 257-IV [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=252913.

Надійшла до редакції 27.01.2015 року

Тверезенко Е. Сравнительно-правовой анализ законодательства государств-членов СНГ о регулировании договорных отношений о создании по заказу объектов права интеллектуальной собственности. Статья посвящена анализу нормативно-правовых актов государств-членов СНГ и модельного законодательства для государств-членов СНГ, регулирующих договорные правоотношения, касающиеся создания по заказу объектов права интеллектуальной собственности. Установлено, что объекты авторского права, исполнения, топологии могут быть созданы по заказу, зато изобретения, полезные модели, промышленные образцы и товарные знаки не могут быть объектами договора о создании по заказу и использованию объекта права интеллектуальной собственности. Автор считает дискуссионным вопрос о возможности создать по заказу конкретный сорт растений и породу животных. С целью усовершенствования законодательства Украины, касающегося регулирования правоотношений по вопросам создания по заказу объектов права интеллектуальной собственности, в частности учитывая тот факт, что статьи 430 и 1112 ГК Украины не согласуются между собой в части определения стороны (сторон), которой принадлежат имущественные права интеллектуальной собственности, автором обоснованы предложения по совершенствованию положений указанных статей Гражданского кодекса Украины, учитывая требования статей 17 и 107 Модельного кодекса интеллектуальной собственности для государств-участников СНГ.

Ключевые слова: договор, договор о создании по заказу и использованию объекта права интеллектуальной собственности, авторский договор заказа, объект права интеллектуальной собственности, государства-члены СНГ, Модельный кодекс для государств-членов СНГ

Tverezenko O. Comparative analysis of the legislation of CIS countries governing contractual relations connected with the creation of the intellectual property objects by an ordering agreement. The article provides the research of the legislation and model laws of CIS countries related to the creation of the intellectual property objects by the ordering agreement. It is established that that the copyright objects and topologies may be created under an ordering agreement, unlike inventions, utility models, designs and trademarks. The author finds disputable an issue of creating the plant variety and animal breeds under an ordering agreement.

Wishing to improve the legislation of Ukraine related to the creation of the intellectual property objects under an ordering agreement, in particular, considering that articles 430 and 1112 of the Civil Code of Ukraine are contradictable to each other in matter of defining the owner of the material intellectual property rights, the author suggests the improvements of these provisions of the Civil Code of Ukraine according to the requirements of articles 17 and 107 of the Model Intellectual Property Code for countries-members of the CIS.

Key words: agreement, agreement on creation by the order and use of an intellectual property object, author ordering agreement, intellectual property object, countries-members of the CIS, the Model Intellectual Property Code for countries-members of the CIS.